

Ініціація будь-якого проєкту починається із визначення проєктної ідеї – основного задуму проєкту. З урахуванням наміченої ідеї розробляється приблизний план її реалізації, провадиться попередня оцінка необхідних ресурсів. Завершенням цього етапу стає оцінка життєздатності проєкту та ухвалення рішення про те, чи варто працювати над ним далі.

На етапі ініціації проєкту будується його концептуальна модель, ключовою ланкою якої є головна ідея проєкту. У ряді випадків початком ініціації проєкту стає сама поява цікавої ідеї. Потім той, кому вона сподобалася, має подумати, кого її реалізація може зацікавити. Тобто в цьому випадку спочатку з'являється ідея, а потім вирішується питання про те, для кого її реалізація корисна та вигідна, які та чії проблеми вона може вирішити.

Але нерідко спочатку ініціаторами проєкту усвідомлюється певна проблема – невідповідність того, що потрібно тому, що ми маємо. Потім ініціатори проєкту розпочинають пошук того, як усунути цей розрив між «існуючим» і «бажаним». Уявлення про продукт чи послугу, створення яких дозволить вирішити виявлену проблему, стають ідеєю проєкту.

На практиці ініціація проєкту є багаторазовими зворотньо-поступальними рухами між різними формулюваннями проблеми та різноманітними ідеями про шляхи її вирішення.

Отже формулювання проєктної ідеї – це ітераційний процес між двома точками: проблемою та ідеєю.

У цьому процесі відбувається одночасний розвиток самої ідеї (від загального бачення – до опису цілей проєкту, його очікуваних результатів) та розуміння проблеми (від звичайної констатації до ясного якісного та кількісного її опису). Для складання переліку проблем, генерації ідей щодо їх вирішення у процесі виконання проєктів широко використовуються різні варіанти мозкового штурму, серед яких можна відзначити стратегію Діснея, метод «6-5-3» та інші.

Для структурування результатів роботи на етапі формулювання проблем і створення ідей проєкту можна використовувати різні графічні моделі – «дерево проблем», що являє собою структуровану, побудовану за ієрархічним принципом сукупність проблем, на вирішення яких може бути спрямований проєкт, або «дерево ідей» – структуровану та побудовану за ієрархічним принципом (сукупність висунутих під час мозкового штурму ідей, які можуть бути реалізовані в результаті проєкту. У цій схемі також мають бути виділені генеральна ідея проєкту («вершина дерева ідей»), підпорядковані їй ідеї першого, другого та наступного рівнів («гілки дерева ідей»).

Підсумком роботи на етапі ініціації має стати зрозумілий опис того, як реалізація проєкту допоможе вирішити заявлену проблему. З опису має бути видно, що вирішувана проблема є актуальною. Має бути зрозуміло, чий та які саме потреби задовольнятимуть створені завдяки проєкту продукти та послуги. Крім того, слід показати вигідні відмінності запропонованого варіанта вирішення проблеми від наявних альтернатив.

Поряд із демонстрацією необхідності проєкту важливо показати його здійсненність. Для цього крім мети проєкту у загальному вигляді дається характеристика засобів та методів її досягнення, будується календарний план-графік ключових подій, визначається приблизний перелік та обсяги необхідних ресурсів, зазначаються можливі шляхи ресурсного забезпечення. На етапі ініціації також оцінюються основні ризики проєкту та намічаються шляхи та методи їх зменшення.

Література

1. Практика реалізації педагогічних проєктів: навчально-методичний посібник до курсу / авт.-упоряд. І.В.Сгорова. Івано-Франківськ, 2021. 112 с.
2. Полевая Н. М. Основы проектной деятельности: учебное пособие для студентов направления подготовки «Социальная работа» / Н. М. Полевая, В. В. Ситникова. – Благовещенск: Амурской гос. ун-т, 2020. – 100 с.
3. П'ять вдалих кроків до європейського проєкту України. URL: <http://surl.li/ldpnc>

ЯМКОВИЙ ОЛЕКСАНДР

Інститут професійної освіти НАПН України (м. Київ)

СТРУКТУРНІ ТА ЗМІСТОВІ ОСОБЛИВОСТІ СЕРЕДОВИЩА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Професійний розвиток педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти є необхідною умовою забезпечення якості підготовки майбутніх висококваліфікованих фахівців. Зокрема у ст. 59 Закону «Про освіту» вказується, що заклади освіти, у яких працюють педагогічні й науково-педагогічні працівники, повинні сприяти їхньому професійному розвитку й підвищенню кваліфікації [1]. Відповідно однією із умов підвищення професіоналізму викладачів закладів освіти, зокрема коледжів є створення відповідного освітнього середовища.

В науково-педагогічній літературі під поняттям «освітнє середовище професійного розвитку педагогів» розуміють цілеспрямовано організовану, керовану, відкриту соціально-педагогічну систему, яка забезпечує всебічні умови для розвитку особистості педагога як фахівця, реалізації його творчого потенціалу, удосконалення фахових компетентностей [2]. Створення освітнього середовища впливає на мотивацію педагогів, залучає їх до самоосвіти, внаслідок чого набувається досвід професійної діяльності.

Важливим чинником професійного розвитку викладачів коледжу є мотивація, яка поділяється на внутрішню та зовнішню. Внутрішня мотивація безпосередньо пов'язана із змістом професійної діяльності педагогічного працівника. Для педагога це може бути любов до дітей, закоханість у свою професію, бажання до самовдосконалення тощо. У свою чергу зовнішня мотивація обумовлюється зовнішніми обставинами. Перш за все, це підвищення заробітної плати, кар'єрне зростання, грошове заохочення, поліпшення умов праці тощо.

Зокрема, зовнішнім мотивом професійного розвитку педагогічних працівників є атестація – система заходів, спрямована на всебічне комплексне оцінювання педагогічної діяльності, за якою визначається відповідність педагогічного працівника займаній посаді, рівень його кваліфікації, присвоюється кваліфікаційна категорія, педагогічне звання.

Ключову роль у функціонуванні освітнього середовища професійного розвитку педагогічних працівників відіграє методична рада та методичний кабінет. Постійно діючим, колегіальним органом, що створюється з метою планування та координації навчально-методичної роботи в коледжі є методична рада коледжу. До складу науково-методичної ради коледжу входять як правило заступники директора, завідувачі відділень, голови циклових комісій та методисти коледжу.

Основними напрямками методичної роботи в коледжі є: розробка й упровадження в практику роботи циклових комісій методичних рекомендацій, положень щодо вдосконалення навчально-методичної роботи; вивчення, узагальнення та поширення перспективного педагогічного досвіду; надання методичних консультацій викладачам; організація виставок педагогічних досягнень викладачів, новинок психолого-педагогічної, методичної літератури, періодичної преси; організаційний та методичний супровід атестації педагогічних працівників; робота з молодими викладачами тощо.

Методичний супровід професійного розвитку педагогічних працівників здійснюється методичними кабінетами, які функціонують у кожному закладі фахової передвищої освіти. Організаторами роботи методичних кабінетів як інформаційно-методичних центрів, є методисти. Вони покликані сприяти професійному розвитку педагогічних працівників, удосконаленню їх педагогічної майстерності, індивідуального стилю професійної діяльності тощо.

Науково-методична робота, що сприяє підвищенню рівня професійного розвитку педагогічних працівників будується в коледжі на основі державних директивних документів, освітньо-професійних програм, навчальних планів, інформації про передовий педагогічний досвід, науково-педагогічних досліджень, новинок психолого-педагогічної літератури, інструктивно-методичних матеріалів з проблем організації методичної роботи тощо.

Відзначимо, що основними формами методичної роботи є: засідання методичної ради коледжу, засідання циклових комісій, науково-практичні конференції, семінари-практикуми, методичні консультації, тижні циклових комісій, відкриті заняття, засідання «школи молодого викладача».

Важливу роль в сприянні професійного розвитку педагогічних працівників, впровадженню сучасних інноваційних досягнень педагогічної науки відіграє циклова комісія. Відповідно до ст.32, п.5 Закону України «Про фахову передвищу освіту» циклова комісія є структурним навчально-методичним підрозділом відповідного відділення, що провадить освітню, методичну, наукову, виховну діяльність за певною спеціальністю та спорідненими навчальними дисциплінами [3]. У закладах фахової передвищої освіти циклові комісії об'єднують викладачів загальноосвітніх дисциплін та спеціальних дисциплін.

До основних завдань циклових комісій в коледжах відносять: розробка та впровадження в освітній процес освітньо-професійних програм підготовки фахівців; розробка та удосконалення навчально-методичного забезпечення дисциплін; забезпечення виконання навчальних планів і навчальних програм дисциплін; аналіз стану викладання; впровадження інноваційних методів навчання; організація позааудиторної роботи студентів тощо.

Таким чином, професійний розвиток педагогів закладів фахової передвищої освіти здійснюється в умовах відповідного освітнього середовища через реалізацію основних технологій, форм та методів навчання.

Література

1. Верховна Рада України. Законодавство України, 2017. Про освіту. Закон України. URL: <http://surl.li/ixnq>
2. Мартинець Л. А. Управління освітнім середовищем професійного розвитку вчителів у загально-освітньому навчальному закладі: [монографія] / Л. А. Мартинець. – Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. – 408 с.
3. Закон України «Про фахову передвищу освіту». URL: <http://surl.li/matq>